

ODPIS

Sygn. akt VIII U 3786/14

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący del. SSR Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Anna Narożna

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2015 r. w Poznaniu

odwołania **K. G.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 26 maja 2014 r., znak: (...)

nr (...),

przy udziale zainteresowanej P. R.

w sprawie **K. G.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o podstawę wymiaru składek

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne P. R. z tytułu umowy o pracę łączącej ją z K. G. za okres od października 2013 r. do lutego 2014 r. powinna być ustalana od kwoty wynagrodzenia przewidzianej umową o pracę (2.700 zł brutto),**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz odwołującej K. G. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 maja 2014 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 18 ust. 1 i 2 oraz art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585) oraz art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027), §11 pkt 1 i §12 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności

przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz.U. z 1996 r., Nr 62, poz. 289) i art. 58 § 1 k.c., stwierdził, że podstawa wymiaru składek dla P. R. podlegającej ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...)K. G. wynosi:

okres	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe	ubezpieczenie wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
10.2013	800,00 zł	800,00 zł	800,00 zł	690,32 zł
11.2013	800,00 zł	800,00 zł	800,00 zł	690,32 zł
12.2013	800,00 zł	800,00 zł	800,00 zł	690,32 zł
01.2014	504,00	504,00 zł	504,00 zł	724,83 zł
02.2014	0,00	0,00 zł	0,00 zł	362,42 zł

Uzasadniając wskazał, iż P. R. została zgłoszona do ubezpieczeń z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na 1/2 etatu od dnia 1 października 2013 r. W dokumentach rozliczeniowych została wykazana podstawa wymiaru składek za miesiące od 10.2013 r. do 12.2013 r. w kwocie 2.700,00 zł, a za 01.2014 r. w kwocie 1.654,84 zł. Za okres od 20 stycznia 2014 r. do 15 lutego 2014 r. zostało wypłacone wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy ze środków pracodawcy, natomiast od dnia 16 lutego 2014 r. wystąpiono z roszczeniem o zasiłek macierzyński. Organ rentowy ustalił także, iż P. R. jest zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od dnia 1 września 2012 r. do nadal z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na 15/18 etatu przez innego płatnika. Do P. R. została polecona na pracownika, a rekrutacja zewnętrzna nie była przeprowadzona. Zatrudniona została na stanowisku specjalisty do spraw ryzyka i analiz na okres próbny od 1 października 2013 r. do 31 października 2013 r. na pół etatu z wynagrodzeniem 2.700 zł brutto, a następnie od dnia 1 listopada 2013 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na pół etatu z wynagrodzeniem 2.700 zł brutto na stanowisku kierownika do spraw ryzyka i analiz. Nadto z analizy przedłożonych dokumentów wynika, iż płatnik składek przed zatrudnieniem P. R. sam wykonywał jej obowiązki wraz z Ł. K., w okresie niezdolności do pracy ubezpieczonej jej obowiązki przejął płatnik składek i P. G.. Natomiast z przedłożonej umowy z bankiem z dnia 12 grudnia 2013 r. wynika, iż płatnikowi został udzielony kredyt w wysokości 25.000 zł na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej, co może wskazywać na brak dostatecznych środków na zatrudnienie pracowników z wysokim wynagrodzeniem. Wobec powyższego organ rentowy nie uznał zmiany stanowiska pracy na kierownicze, a tym samym zakwestionował wysokość wynagrodzenia, jako niewspółmierne do powierzonych pracownikowi obowiązków na stanowisku specjalisty do spraw ryzyka i analiz. Wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek została zatem obniżona do kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę proporcjonalną do wymiaru etatu czasu pracy. /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 5 czerwca 2014 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **płatnik składek K. G.** złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o stwierdzenie nieważności decyzji.

W uzasadnieniu podała, iż P. R. posiada wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe w zakresie rachunkowości oraz wiedzy przydatną na stanowisku specjalisty czy kierownika do spraw analiz i ryzyka. Nie jest wymagane wykształcenie w zakresie BHP. Ponadto w zakresie obowiązków wskazano: stosowanie się do innych poleceń przełożonych w zakresie posiadanych i nadanych kompetencji i uprawnień. Natomiast P. G. do momentu uzyskania tytułu inspektora BHP

pomagał prowadzić dokumentację firmową i wykonywał działania nie wymagające posiadania stosownych uprawnień. Po uzyskaniu tytułu zawodowego rozpoczął praktykę zawodową, pozwalającą uzyskać tytuł starszego inspektora, zwiększając zakres uprawnień i obowiązków. Z uwagi na fakt, iż obie pracownice nie świadczą pracy ich obowiązki przejął płatnik składek oraz P. G.. Kwoty z listy płac i przelewów nie zgadzają się z powodu błędu płatnika. Umowa kredytowa z bankiem nie może wskazywać na brak dostatecznych środków, gdyż analitycy banku sprawdzili zdolność kredytową firmy (...) i w przypadku jej braku kredyt nie zostałby udzielony. Sytuację finansową firmy odzwierciedla natomiast bilans, z którego nie wynika by firma nie posiadała dostatecznych środków. /vide odwołanie k. 2-4 akt/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. w odpowiedzi na odwołanie przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołania. /vide odpowiedź na odwołanie k. 6-8 akt/

Sąd nie wzywał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanej P. R., albowiem jako adres decyzji była ona już stroną postępowania

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. R. urodziła się w dniu (...) W 2007 r. zainteresowana ukończyła studia na Uniwersytecie im. A. M. w P. na Wydziale Matematyki i (...). Natomiast w 2010 r. ukończyła studia podyplomowe w zakresie rachunkowości na Uniwersytecie Ekonomicznym w P. na (...).

Dotychczasowy przebieg zatrudnienia zainteresowanej przedstawia się następująco:

- od 1 lipca 2004 r. do 31 sierpnia 2004 r. pracowała na podstawie umowy zlecenia w Urzędzie Poczтовым J. jako asystent,
- od 1 września 2007 r. do 31 sierpnia 2009 r. była zatrudniona w Zespole Szkół (...) w P. na stanowisku nauczyciela matematyki,
- od 1 września 2009 r. do 31 sierpnia 2010 r. była zatrudniona w Publicznym Gimnazjum im. św. J. K. w Zespole Szkół (...) w P. jako nauczyciel,
- od 1 września 2010 r. do 30 czerwca 2011 r. była zatrudniona w Gimnazjum Nr 24 im. Unii Europejskiej w P. jako nauczyciel matematyki.

dowód: świadectwa pracy z akt osobowych odwołującej (k. 36 akt)

Dnia 1 października 2013 r. zainteresowana została zatrudniona w firmie (...) na podstawie umowy o pracę zawartej na okres próbny od 1 października 2013 r. do 31 października 2013 r. Zgodnie z umową przyjęta została na stanowisko specjalisty do spraw ryzyka i analiz w wymiarze 1/2 etatu za wynagrodzeniem 2.700 zł brutto. Jako datę rozpoczęcia pracy wskazano dzień 1 października 2013 r.

Zgodnie z pisemnym zakresem do obowiązków zainteresowanej należy m.in.: usprawnianie organizacji pracy sekretariatu, w tym odbieranie i wysyłanie poczty elektronicznej i standardowej, obsługa urządzeń biurowych, odbiór i nadawanie przesyłek kurierskich; prowadzenie i archiwizacja dokumentacji organizacyjnej; przygotowywanie ocen ryzyka zawodowego, analiz stanu bezpieczeństwa, dokumentacji powypadkowej; analiza projektów umów.

W dniu 1 października 2013 r. zainteresowana odbyła szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy i w tym samym dniu przedłożyła zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku specjalisty do spraw analiz i ryzyka.

W związku z zawarciem umowy o pracę, z dniem 1 października 2013 r. zainteresowana została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego.

dowód: umowa o pracę, karta stanowiskowa pracy, karta szkolenia wstępnego z BHP i zaświadczenie lekarskie w aktach osobowych (k. 36 akt)

O możliwości zatrudnienia w firmie (...) zainteresowana dowiedziała się od samej odwołującej, która poszukiwała pracownika, gdyż chciała poszerzyć zakres swojej działalności o możliwość dla różnych pracodawców, nie tylko dla (...), z którymi nawiązała współpracę. To poszerzenie działalności miałyby dotyczyć badania wydatku energetycznego pracowników. Dokument ten decyduje o tym, czy pracodawca musi przyznać pracownikowi posiłki energetyczne, napoje.

dowód: zeznania odwołującej (k. 59v-60)

W dniu 31 października 2013 r. pracodawca zawarł z zainteresowaną umowę o pracę na czas nieokreślony, począwszy od dnia 1 listopada 2013 r. Zgodnie z postanowieniami tej umowy P. R. została zatrudniona w wymiarze 1/2 etatu i przyznano jej wynagrodzenie w wysokości 2.700 zł brutto. Ponadto w umowie wskazano, iż przyjęta została na stanowisko kierownika do spraw ryzyka i analiz.

W pisemnym zakresie jej obowiązków, obok dotychczasowych zadań wskazano także m.in.: administracyjne wsparcie biura, w tym rejestracja faktur, ofert, przygotowywanie korespondencji elektronicznej, tradycyjnej, itp.; przygotowywanie prezentacji wypadkowej oraz raportów i zestawień, redagowanie pism i spraw zleconych; nadzór nad prawidłowym i terminowym sporządzaniem deklaracji i informacji wymaganych przez GUS i innych, których sporządzanie jest niezbędne.

dowód: umowa o pracę i karta stanowiska pracy w aktach osobowych (k. 36 akt)

W dokumentach rozliczeniowych została wykazana następująca podstawa wymiaru składek za miesiąc:

- od 10.2013 r. do 12.2013 r. w kwocie 2.700,00 zł,
- za 01.2014 r. w kwocie 1.654,84 zł.

dowód: dokumenty w aktach organu rentowego

Zainteresowana wykonywała ocenę ryzyka zawodowego, analizę stanu bezpieczeństwa - roczną i miesięczną. Ocena stanu ryzyka zawodowego polegała na obliczeniu prawdopodobieństwa zajścia wypadku i jak duże jest to prawdopodobieństwo. Od K. G. otrzymała gotowe wzory, tabele, informacje, które trzeba było w odpowiedni sposób łączyć np. kiedy trzeba było ocenić ryzyko zawodowe dla pracownika biurowego, trzeba było ustalić wszystkie zdarzenia które mogą zajść – upadek ze schodów, zranienie nożyczkami, ukąszenie przez owada, który wpadnie przez okno – to wszystko ułożyć w algorytm i obliczać, trzeba było robić zestawienia w tabelkach. W ciągu paru miesięcy pracy zainteresowana obliczyła ryzyko dla 5, 6 stanowisk. Raz dokonane obliczenie dla danego stanowiska było wystarczające dla innych takich samych stanowisk na przyszłość. Ocena ryzyka dla danego stanowiska mogła zająć dwa dni (np. dla pracownika biurowego) albo i dwa tygodnie (dla budowlanca). Zainteresowana sprawdzała również testy, które były przeprowadzane po zakończonym szkoleniu. Ich liczba wynosiła około 100 sztuk miesięcznie. Gdy szkolenia były przeprowadzane przez pracodawcę, P. R. posiadał jej telefon służbowy do dyspozycji i to ona wówczas umawiała klientów. Pracodawca chciał także by zainteresowana zapoznała się z dodatkiem energetycznym, czyli obliczaniem uciążliwości fizycznej danego pracownika w 8 godzinnym dniu pracy. Wcześniej obliczenia te były zlecane firmom zewnętrznym. Natomiast w sytuacji, gdy w firmie klienta miał miejsce wypadek, zainteresowana tworzyła akta wypadkowe, zawierające informację co do przebiegu wypadku. Akta te zainteresowana tworzyła na podstawie informacji otrzymanych od K. G., która na miejscu spisywała dane z wypadku. W okresie od października 2013 r. do stycznia 2014 r. było 11 wypadków. W poprzednim kwartale 2013 r. (lipiec, sierpień, wrzesień) było aż 30 wypadków. Zainteresowana zajmowała się także archiwizacją dokumentów za lata 2010-2013.

Swoje obowiązki odwołująca wykonywała w domu, ponieważ pozwalał jej na to zakres wykonywanych przez nią prac. Dokumentację odbierała od odwołującej lub od swojego męża, A. O., który pracował jako menedżer w (...).

dowód: zeznania świadków: A. O. (k. 56v-57), S. W. (k. 57), P. G. (k. 57v-58); zeznania zainteresowanej (k. 58v-59); zeznania odwołującej (k. 59v-60)

W okresie od 20 stycznia 2014 r. do 15 lutego 2014 r. zainteresowanej zostało wypłacone wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy ze środków pracodawcy. W dniu 16 lutego 2014 r. zainteresowana urodziła syna, w związku z czym wystąpiła z roszczeniem o wypłatę zasiłku macierzyńskiego.

dowód: wnioski o udzielenie urlopu macierzyńskiego w aktach osobowych i wnioski o udzielenie dodatkowego urlopu macierzyńskiego(k. 36)

Z tytułu prowadzonej działalności dochód firmy prowadzonej przez K. G. wynosił odpowiednio:

01.2013 r. - 9.918,81 zł; **02.2013 r.** - 8.675,76 zł; **03.2013 r.** - 8.066,25 zł;

04.2013 r. - 9.025,36 zł; **05.2013 r.** - 8.091,43 zł; **06.2013 r.** - 11.427,87 zł;

07.2013 r. - 9.758,34 zł; **08.2013 r.** - 4.990,62 zł; **09.2013 r.** - 4.200,79 zł;

10.2013 r. - 2.588,98 zł; **11.2013 r.** - 3.087,49 zł (strata); **12.2013 r.** - 1.877,47 zł (strata);

01.2014 r. - 4.627,48 zł (strata); **02.2014 r.** - 382,40 zł; **03.2014 r.** - 3.817,22 zł;

04.2014 r. - 5.415,63 zł; **05.2014 r.** - 4.288,20 zł.

dowód: bilanse (przy aktach sprawy)

W dniu 12 grudnia 2013 r. odwołująca uzyskała kredyt w wysokości 25.000 zł na bieżące finansowanie działalności gospodarczej. Kredyt był pozyskany na rozwój firmy. Starania o jego uzyskanie odwołująca podjęła jeszcze przed otrzymaniem informacji o ciąży zainteresowanej oraz drugiej pracownicy B. I..

dowód: zeznania odwołującej (k. 59v-60)

Natomiast od dnia 1 sierpnia 2013 r. odwołująca zatrudniała także B. I. jako specjalistę do spraw szkoleń i administracji w wymiarze 1/5 etatu za wynagrodzeniem 1.000 zł brutto. Decyzją z dnia 30 maja 2014 r. organ rentowy określił podstawę wymiaru składek B. I. z tytułu zatrudnienia w firmie (...). Powyższa decyzja jest prawomocna – K. G. nie wniosła od niej odwołania.

dowód: bezsporne, dokumenty w aktach organu rentowego

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych odwołów.

Sąd uznał za w pełni wiarygodne i przydatne dla potrzeb niniejszego postępowania dokumenty zgromadzone w aktach sprawy oraz w aktach pozwanego organu rentowego. Przedmiotowe dokumenty zostały bowiem sporządzone przez osoby do tego powołane w ramach przysługujących im kompetencji oraz w przewidzianej prawem formie. Ponadto ich treść i forma nie były kwestionowane przez żadną ze stron procesu, a zatem i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Podstawą dokonanych ustaleń faktycznych Sąd uczynił również znajdujące się w aktach kserokopie dokumentów, albowiem zawarte w nich informacje nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, co pozwoliło na potraktowanie tychże kserokopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania odwołującej, zainteresowanej P. R. oraz świadków A. O., S. W. i P. G.. Powyższe zeznania są logiczne, spójne i wewnętrznie się uzupełniają. Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw do kwestionowania w/w zeznań, zwłaszcza, że znajdują one swoje potwierdzenie w zebranych w sprawie dokumentach. Ponadto odwołująca, wyjaśniła przyczyny, dla których w październiku 2013 r. zdecydowała się na zatrudnienie zainteresowanej oraz wskazała, iż jej wykształcenie było adekwatne do zakresu wykonywanych przez nią obowiązków, co przyczyniło się do odciążenia odwołującej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie K. G. zasługiwało na uwzględnienie.

Kwestią sporną było to, czy organ rentowy zasadnie uznał, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia P. R. jako pracownika podlegającego ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu u płatnika składek K. G. wynosi:

Okres	Ubezpieczenia emerytalne i rentowe	Ubezpieczenie chorobowe	Ubezpieczenie wypadkowe	Ubezpieczenie zdrowotne
10.2013	800,00 zł	800,00 zł	800,00 zł	690,32 zł
11.2013	800,00 zł	800,00 zł	800,00 zł	690,32 zł
12.2013	800,00 zł	800,00 zł	800,00 zł	690,32 zł
01.2014	504,00	504,00 zł	504,00 zł	724,83 zł
02.2014	0,00	0,00 zł	0,00 zł	362,42 zł

Zgodnie z przepisami art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 121) ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które są pracownikami od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

W myśl z art. 47 ust. 1 w/w ustawy składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za pracowników obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu w całości płatnicy składek. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12 (art. 18 ust. 1 cyt. ustawy).

W zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazywał, iż przyznanie P. R. wynagrodzenia za pracę w wysokości 2.700 zł brutto nie miało na celu odpłatności za pracę wykonaną przez w/w na rzecz pracodawcy. Jedynym celem zgłoszenia P. R. do ubezpieczeń społecznych z tak wysokim wynagrodzeniem było uzyskanie wysokich świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Na wstępie wskazać należy, iż wprawdzie w prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień umownych, ale bezspornym pozostaje, iż wolność kontraktowa realizuje się tylko w takim zakresie, w jakim przewiduje

to obowiązujące prawo. Wprawdzie z punktu widzenia art. 18 § 1 kp, umówienie się o wyższe od najniższego wynagrodzenie jest dopuszczalne, to należy pamiętać, że autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny. Powyższe wynika przede wszystkim z treści art. 3531 kc, który ma odpowiednie zastosowanie do stosunku pracy. Z kolei odpowiednie zastosowanie art. 58 kc pozwala na uściślenie, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a sprzeczne z zasadami współzycia społecznego - nieważne bezwzględnie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, dotyczącym bezprawnych czynności prawnych prawa pracy, występują liczne odwołania do sankcji art. 58 kc (vide wyrok z dnia 22 stycznia 2004 r., I PK 203/03, wyrok z dnia 28 marca 2002 r., I PKN 32/01; wyrok z dnia 23 września 1998 r., II UKN 229/98, czy wyrok z dnia 14 marca 2001 r., II UKN 258/00).

Zatem dopuszczalność oceniania ważności treści umów o pracę według reguł prawa cywilnego, na podstawie art. 58 k.c. w związku z art. 300 k.p., nie jest w judykaturze kwestionowana.

Dla ustalenia wysokości składek znaczenie decydujące i wyłączne ma fakt dokonania wypłaty wynagrodzenia w określonej wysokości. Należy jednak pamiętać, że umowa o pracę wywołuje skutki nie tylko bezpośrednio, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych; kształtuje ona stosunek ubezpieczenia społecznego, określa wysokość składki, a w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń.

W związku z tym nadmiernemu uprzywilejowaniu płacowemu pracownika, które w prawie pracy mieściłoby się w ramach art. 3531 kc, w prawie ubezpieczeń społecznych można przypisać - w okolicznościach każdego konkretnego wypadku - zamiar nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia. Alimentacyjny charakter tych świadczeń oraz zasada solidaryzmu wymagają, żeby płaca - stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki - nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej. Jest tak również dlatego, że choć przepisy prawa ubezpieczeń społecznych w swej warstwie literalnej odnoszą wysokość składek do wypłaconego wynagrodzenia, to w rzeczywistości odwołują się do takiego przełożenia pracy i uzyskanego za nią wynagrodzenia na składkę, które pozostaje w harmonii z poczuciem sprawiedliwości w korzystaniu ze świadczeń z ubezpieczenia, udzielanych z zasobów ogólnospołecznych.

Art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - w związku z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym oraz z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) - musi być zatem uzupełniony w ramach systemu prawnego stwierdzeniem, że podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy. Ocena godziwości wynagrodzenia wymaga uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (vide uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 listopada 1997 r., U 6/96, oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1999 r., I PKN 465/99). Takie rozumienie godziwości wynagrodzenia odpowiada kryteriom ustalania wysokości wynagrodzenia z art. 78§ 1 kp, który nakazuje ustalenie wynagrodzenia za pracę tak, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganych przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

Wskazać przy tym należy, iż przepis art. 86 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który daje organowi rentowemu kompetencje do badania zarówno tytułu zawarcia umowy o pracę, jak i ważności jej poszczególnych postanowień i - w ramach obowiązującej go procedury zakwestionowania tych postanowień umowy o pracę w zakresie wynagrodzenia, które pozostają w kolizji z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 16/050). Zakład Ubezpieczeń Społecznych może więc kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek, jeżeli okoliczności sprawy

wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., III UK 7/09). Realna możliwość takiej kontroli powstaje po przekazaniu przez płatnika składek raportu miesięcznego, przedkładanego zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W raporcie płatnik przedstawia między innymi dane o tytule ubezpieczenia i podstawie wymiaru składek oraz dokonuje zestawienia należnych składek na poszczególne ubezpieczenia. Dane te mogą być zakwestionowane zarówno przez ubezpieczonego, jak i przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W ramach art. 41 ust. 12 i 13 ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zakwestionować także wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa. Na podstawie art. 41 ust. 13 ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest również uprawniony do zamiany przekazanych przez płatnika składek informacji o wysokości wynagrodzenia (vide uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 r. w sprawie II UZP 2/05).

W realiach sprawy stanowisko pozwanego organu rentowego, iż określona przez odwołującą K. G. wysokość wynagrodzenia za pracę P. R. w umowie o pracę na okres próbny z dnia 1 października 2013 r. oraz w umowie o pracę z dnia 31 października 2013 r. w kwocie 2.700 zł miesięcznie brutto została ustalona ponad granicę pracy słusznej, sprawiedliwej, zapewniającej godziwe utrzymanie i, że jako taka jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego – należy ocenić jako nietrafne. Organ rentowy nie przedstawił jakichkolwiek dowodów na poparcie swojego stanowiska, poza twierdzeniem, że okoliczności sprawy wskazują, że zostało ono wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa oraz, że określenie wynagrodzenia w tej wysokości miało na celu uzyskanie wysokich świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy nie kwestionował przy tym okoliczności, że zainteresowana świadczyła pracę w wymiarze 1/2 etatu na rzecz płatnika składek K. G..

W ocenie Sądu wynagrodzenie P. R. w wysokości 2.700 zł brutto należy uznać za odpowiednie do rodzaju wykonywanej przez nią pracy, jej doświadczeniu oraz kwalifikacjom. Nadto samo podejrzenie organu rentowego, że określenie wynagrodzenia w w/w kwocie miało na celu uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczeń społecznych nie może przesądzać o słuszności twierdzeń organu rentowego. Podejrzenie to nie dowód a organ rentowy nie przedstawił przekonujących dowodów na poparcie tezy, że zawarcie umowy na czas nieokreślony i powierzenie stanowiska kierownika miało na celu uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Zauważyć należy, że zainteresowana ukończyła studia matematyczne oraz studia podyplomowe w zakresie rachunkowości. Przed zatrudnieniem u odwołującej pracowała w szkołach, gdzie uczyła matematyki. Potrafi także przeprowadzać skomplikowane analizy stanu bezpieczeństwa, wymagające przeprowadzenia licznych działań matematycznych, posiadała więc doświadczenie w pracy na zajmowanym przez nią stanowisku. Zresztą z zeznań odwołującej wynika, iż zainteresowana wykonywała pracę ponad wymiar czasu pracy odpowiadający 1/2 etatu. Wynikało to z ilości przeprowadzanych obliczeń oraz wprowadzania danych w odpowiednie miejsca w tabelach, jak również przygotowania odpowiedniej dokumentacji. Zainteresowana podejmując zatrudnienie u odwołującej była już w 4 miesiącu ciąży – zresztą faktu tego nie ujawniała odwołującej, nauczona złymi doświadczeniami z innymi pracodawcami – i dopiero na miesiąc przed porodem otrzymała zwolnienie lekarskie w związku z ciążą.

Uwzględniając zatem powyższe, w tym nieprzedłożenie przez pozwanego dowodów pozwalających na poczynienie odmiennych ustaleń faktycznych i ocen oraz mając na uwadze wynagrodzenie i kwalifikacje zainteresowanej, należało uznać, iż określenie wynagrodzenia P. R. w umowie o pracę na okres próbny, jak i w umowie o pracę na czas nieokreślony z dnia 31 października 2013 r. w wysokości 2.700 zł nie sposób uznać za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

W stanie faktycznym sprawy nie sposób zatem uznać, by zgłoszenie P. R. do ubezpieczeń społecznych z podstawą wymiaru składek ustaloną w wysokości wynagrodzenia 2.700 zł dotyczyło zamierzonego krótkotrwałego wykonywania umowy o pracę za wysokim wynagrodzeniem. Wynagrodzenie przewidziane przez strony w umowie z dnia 31 października 2013 r. i stanowiące podstawę wymiaru składek zainteresowanej jako pracownika stanowiło zatem

wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe oraz było ekwiwalentne do świadczonej przez nią pracy.

Zaznaczyć w tym miejscu ponownie należy, że zgodnie z przepisem art. 3 kpc strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Przepis ten nie nakłada na sąd obowiązku dążenia do wykrycia prawdy obiektywnej bez względu na procesową aktywność stron. Wręcz przeciwnie, rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 kpc). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 kpc) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 kc). Postępowanie cywilne (w tym i postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych) w polskim prawie opiera się na zasadzie kontradiktoryjności, co oznacza, że strony oferują dowody, natomiast zadaniem sądu jest rozstrzygnięcie sprawy na podstawie tych dowodów.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie odwołująca sprostowała powyższemu obowiązkowi, w sposób przekonujący obalając argumenty pozwanego organu rentowego. Ten ostatni natomiast nie przejawiał żadnej inicjatywy dowodowej. Przeprowadzone w przedmiotowej sprawie postępowanie dowodowe uzasadnia przyjęcie za podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne zainteresowanej umówionego w dniu 1 października 2013 r. i w dniu 31 października 2013 r. wynagrodzenia za pracę.

Wobec ustalenia, że łącząca odwołującą z zainteresowaną umowa o pracę z dnia 31 października 2013 r. w części dotyczącej wysokości wynagrodzenia za pracę, nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, a w szczególności z zasadą ekwiwalentności składek i świadczeń, Sąd na podstawie art. 477¹⁴§ 2 kpc w pkt 1 orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach postępowania sąd orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku na podstawie art. 98§ 1 kpc w zw. §2 ust. 1 i 2, §3 ust. 1 oraz §11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 461), mając na uwadze charakter sprawy oraz nakład pracy pełnomocnika i zasądził od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującej kwotę 60 zł, odpowiadającą minimalnej kwocie kosztów zastępstwa prawnego zgodnie z powołanymi przepisami (pkt 2 wyroku).

/-/ Maciej Nawrocki

/-/ M. Nawrocki